

Reglemente för styrelser och nämnder i Lunds kommun - remiss

Sammanfattning

Det pågår en översyn av en rad styrdokument i Lund nu. För att säkra hållbarheten behöver frågorna hanteras i rätt ordning och en politiskt brett förankrad färdplan vara grunden. Det nu aktuella förslaget till reglemente borde ha föregåtts av partiförhandlingar. Vissa delar av förslaget är utmärkta, men förslaget som helhet behöver omarbetas kraftigt genom en process styrd av förtroendevalda.

Ett nytt förslag behöver åtföljas av utredningsmaterial och risk- och konsekvensanalyser. Ett nytt reglemente bör inte skapa en centralisering av politiskt ansvar, makt och verksamhet. En centralisering riskerar att i praktiken innebära en väsentlig maktförflyttning från de förtroendevalda till tjänstepersonsorganisationen. Slutligen lämnar nämnden förslag på möjliga vägar att förbättra och stärka processer. Ett sådant arbete bör ske i samråd och nära dialog.

Beslutsunderlag

Servicenämndens skrivelse den 13 januari 2020.
Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 10 oktober 2019 Reglemente för styrelser och nämnder i Lunds kommun.
Reglemente med rättningar.
Reglemente för styrelser och nämnder – översyn PPP den 18 oktober 2019.
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 28 oktober 2019, § 279.

Barnets bästa

Barn berörs inte av ärendet.

Ärendet

Ekonomiska konsekvenser

Frågan berörs nedan under rubriken *Underlag med mera*.

Gemensam målbild – den stora planen

Sedan mitten av 1980-talet har Lund, med ett undantag, bytt majoritet vid varje val. Därför har man strävat efter att skapa en bred

politisk samsyn i frågor av större vikt som löper över flera mandatperioder. Misslyckanden härvidlag kostar miljonbelopp.

Det pågår nu genomgripande förändringsarbete i kommunen. Införandet av en ny instruktion för Kommunstyrelsen, skapandet av en bolagskoncern och förberedelser för ytterligare bolagisering, omorganisation av kommunkontoret och nu aktuellt ärende, en översyn av reglementena, är exempel. Det här är frågor och strukturer som hänger samman, men som nu bereds och beslutas i en oplanerad ordning, utan att den politiska samsynen först säkrats.

Det finns starka skäl att bereda och besluta om saker i rätt ordning, det vill säga inleda med de största och mest övergripande frågorna och därefter i fallande skala successivt lyfta ärenden. Det finns också starka skäl att säkra en bred politisk förankring av förändringarna. I ett politiskt klimat med ökad polemik kan det finnas politiska vinster med att fatta beslut som kommer att rivas upp av en eventuell ny majoritet. Till en del är det ett naturligt inslag i det demokratiska systemet. Men den som menar allvar med att hushålla med de ekonomiska resurserna, gör klokt i att sträva efter långsiktigt hållbara beslut.

Samtidigt ska framhållas att det är ett stort uppdrag att säkerställa bred politisk förankring i Lund. Det är normalt ett antal partier som styr tillsammans och redan det i sig innebär ökat arbete. Nämnden har därför stor respekt för hur uppdraget ser ut i praktiken och förståelse för att arbetet med den breda politiska förankringen behöver fokuseras till de tyngsta frågorna. Eller som kommunkontoret uttryckt saken i utredningen som gjordes inför kommunstyrelseinstruktionen:

"Avgörande för valet av modell bör istället vara på vilket sätt och med vilken idé de förtroendevalda vill styra Lunds kommun i framtiden. En sådan idé behöver ha en bred politisk förankring för att kunna hålla över tid, något som är nödvändigt för att inte skapa stora återkommande förändringar av ledning styrning i förvaltningsorganisationen."

Behovet av samsyn och gemensam färdplan torde vara minst lika stort vad avser reglementet som kommunstyrelseinstruktionen. Det arbetet borde prioriteras. Det arbetet borde ledas av förtroendevalda. Det borde ske genom nya partiförhandlingar.

Centralisering

Det finns tecken på att kommunen är på väg mot en starkare centralstyrning. Förslaget om en central anställningsmyndighet, all fastighetsförsäljning ska ske centralt oavsett belopp, inrättandet av ett MEX-utskott, genomlysning av kommunikatörsresurserna, kartläggning av IKT-samordnarna, kommunkontorets omdaning, HR-avdelningens utveckling och senast den nya kartläggningen av HR-funktionerna i förvaltningarna, är exempel. Servicenämnden ser faror med en sådan utveckling.

Genom en bredd i den politiska organisationen med ett flertal nämnder, stärks det demokratiska inflytandet. En risk med ökad centralisering är ett minskat politiskt inflytande och ökat tjänstepersonsinflytande. Det går inte att bota genom inrättandet av ytterligare utskott. Ledamöterna i sådana utskott skulle behöva väljas från Kommunstyrelsen, och dess ledamöter skulle få en orimlig arbetsbelastning. Frågor som i en facknämnd lyfts politiskt och står i fokus, blir på central nivå underordnade frågor. En sådan maktkoncentration kan ge snabbare beslutsvägar, men till priset av en urholkad demokrati. Om det finns en politisk vilja till ökad centralstyrning behöver det tydliggöras.

Politiskt ansvar – organisation

Det har framhållits att föreliggande förslag till reglemente endast avser den politiska ansvarsfördelningen och inte rör frågan om förvaltningsorganisationen.

I reglementet regleras inte bara vilka nämnder som ska finnas, utan även vilka förvaltningar som lyder under dem. Vissa ansvarsfrågor är intimt knutna till olika processer i kommunen. En förändring av ansvarsfördelningen kommer med nödvändighet att innebära förändrade rutiner och arbetssätt och ha en organisatorisk påverkan. Att ta ställning till hur det politiska ansvaret ska fördelas, utan att samtidigt beakta befintliga strukturer, riskerar att skapa oavsiktliga problem. Den politiska nivån och tjänstepersonsnivån är kommunicerande kärn.

Underlag med mera

Ett ärende av aktuellt slag måste innehålla gedigna underlag, risk- och konsekvensanalyser, och rätts- och verksamhetsutredningar.

Ärendet behöver kompletteras i detta avseende, då de nödvändiga underlagen saknas.

I tjänsteskrivelsen anges på sista sidan under rubriken *Ekonomiska konsekvenser* att "Beslutet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser." Om beslutet som åsyftas är beslutet att skicka ut ärendet på remiss stämmer detta. Om det istället är förslaget till nytt reglemente som åsyftas, vilket är den rimliga tolkningen, är det svårt att se att det stämmer. Ett flertal av de föreslagna ändringarna har ekonomiska följder. Ärendet hade vunnit på att dessa redovisats.

Bolagisering

Inom ramen för de senaste partiöverläggningarna diskuterades frågan om bolagisering av verksamheter och reviderad ägarstruktur av de kommunala bolagen. Kommunkontoret fick uppdraget att utreda detta och konsekvenserna. Kommunstyrelsen har därefter beslutat att uppdra åt kommunkontoret att utreda och ta fram underlag för bildandet av en bolagskoncern. Kommunkontoret ska också utreda och ta fram underlag för hur kommersiella fastigheter som idag finns inom Lunds kommuns nämnd- och bolagsorganisation kan samordnas.

Kommunfullmäktige beslöt i december 2019 att skapa en koncernstruktur. Man avstod dock från att skapa ett nytt fastighetsbolag, vilket ursprungligen var planen. Hur man tänker vad gäller fastigheterna idag är oklart. Servicenämnden är enig om att den måste ges möjlighet att lämna synpunkter på formerna för en förändrad hantering av de kommersiella fastigheterna. Någon sådan möjlighet har ännu inte erbjudits nämnden, varken på politisk eller på tjänstpersons nivå. Det har inte heller efterfrågats någon risk- eller konsekvensbedömning för befintlig verksamhet.

Nämnden har tidigare lyft frågan om så kallade bidragsfastigheter. Det är fastigheter med negativt driftnetto, som kommunen ändå ser ett värde i att ha kvar. Nämnden har också diskuterat frågan om möjliga fördelar med LKF som förvaltare av vissa av de kommersiella fastigheterna (Saluhallen, Stäket, Stadsparkscafét). Närmare dialog med befintliga bolag och Servicenämnden om möjliga förändringar och effektiviseringar, är en god tanke och möjlig väg framåt.

Förvaltningen har under slutet av 2019 ombetts att till kommunkontoret överlämna värderingar och annan fastighetsinformation om Kristallen, Rådhuset, Stadshuset, Stadshallen, Stadsparkscafét, Saluhallen samt Stäket. Fastigheterna får uppfattas vara tänkta att flyttas över till något bolag inom den nybildade koncernen. Eftersom Kristallen, Rådhuset och Stadshuset

ingår bland de aktuella fastigheterna, stämmer inte målbilden längre med vad som presenterades i ärendet till KS. Intrycket är istället att det handlar om en allmän centralisering av utvalda fastigheter. I Kristallen finns lokaler som används för både kontorsändamål och kärnverksamhet. Socialförvaltningens brukarmöten utgör en mycket stor del av lokalanvändningen av de gemensamma mötesrummen. Rådhuset används inte kommersiellt, utan främst för politiska syften och vigslar.

Finns det en samsyn kring en ökad bolagisering i kommunen behöver detta komma till öppet uttryck och förankras brett. Frågan om hur bolagiseringen interagerar med upphandlingslagstiftningen med avseende på drift, service och underhåll av fastigheterna samt övrig intern kommunal service (exempelvis IT-tjänster) behöver utredas och tydliggöras. Om bolagets omsättning till mer än 20 % kommer från intäkter från den öppna marknaden, genom exempelvis extern uthyrning, kan en eller möjligen flera nya driftsorganisationer behöva skapas parallellt med de två stora fastighetsorganisationer som kommunen redan har (SF och LKF). I så fall måste säkerställas att fördelarna överväger nackdelarna innan det införs. Flera parallella fastighetsorganisationer kan vara kostnadsdrivande och riskerar medföra internt kompetenstapp vid införandet.

Frågan om Fastighets AB Lund Arena (nedan Arenabolaget) och Arenastiftelsernas roller i en sådan ny ordning behöver belysas och hanteras tillsammans med Arenabolaget, Arenastiftelsen, LKF och Servicenämnden.

Innan kommunkontoret fortsätter med förberedelsearbetet för en ökad bolagisering av kommunens fastigheter, måste det klargöras för vilken typ av bolagisering det finns en bred politisk samsyn. Det måste genomföras risk- och konsekvensanalyser och för- och nackdelar belysas. Det är de förtroendevalda som ska hålla i taktpinnen.

Utgångspunkterna för svaret på frågorna 1 – 6

Med remissen följer en mall att använda för remissvaret. Remissen saknar dock utredningsunderlag eller andra slag av utförliga förklaringar till det lämnade förslaget. Frågor har ställts till såväl politisk som tjänstepersonsnivå gällande hur förslagen ska förstås, syftet och bakomliggande resonemang. Inga svar har erhållits. Därför bygger svaret nedan där mallen tillämpas, på en fri tolkning av remissförslaget.

1. Nämndens kommentarer till de för styrelser och nämnder gemensamma bestämmelserna

Ett samlat dokument

Greppet att i ett samlat dokument först ha de gemensamma bestämmelserna och därefter de nämndspecifika, är bra och genomtänkt. Det gör regelverket mer lättillgängligt och överskådligt. Samma sak gäller den språkliga översynen, den är välkommen.

Närvarorätt

Vad gäller närvarorätten i § 8 föreslås följande förtydligande:

Vid **respektive** styrelses/nämnds sammanträden har, om styrelsen/nämnden inte beslutar annat, kommundirektören, **övriga** förvaltningschefer och förvaltningens chefstjänstemän rätt att närvara. Styrelsens/nämndens förvaltningschef har rätt att delta i respektive styrelses/nämnds överläggningar samt har rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Utskott

Förslaget bör kompletteras enligt SKL:s mallreglemente vad gäller ordförandens utslagsröst vid lika röstetal. Situationen har uppstått i Servicenämndens arbetsutskott och behövt lösas genom analog tillämpning. En uttrycklig reglering vore bättre.

2. Nämndens kommentarer till ändringarna för den egna nämnden

Indelning i affärsområden

I förslaget föreslås att indelningen i affärsområden tas bort. Det stämmer väl överens med övriga nämnders reglementen att inte ha en styrning av hur förvaltningen organiseras i avdelningar eller motsvarande. Förändringen är positiv och kan motiveras.

Fastighetsförsäljningar med mera

Förslaget såvitt avser att ta bort nämndens ansvar att genomföra fastighetsförsäljningar upp till 5 mnkr och övriga fastighetsrelaterade förändringar berörs under punkten 6 nedan.

Formulering

I förslaget anges under § 2 att Servicenämnden *ansvarar för /.../* att *svara för*. Formuleringen kan möjligen ges en annan språkdräkt.

3. Anser nämnden att det finns ytterligare områden inom vilka det råder otydlighet kring den politiska ansvarsfördelningen mellan er och andra nämnder?

Om ja, vilka områden och vilka nämnder?

Om förslaget genomförs kan det att medföra en otydlighet som inte finns i dag, mellan Tekniska nämnden och Kultur- och fritidsnämnden vad gäller utsmyckningen av det "offentliga rummet". Frågan berör Servicenämnden indirekt, genom att den byggnadsanknutna konsten åtminstone delvis torde falla inom begreppet. Det vore bra att säkerställa att gränsdragning och processer är tydliga.

4. Tar nämnden ansvar för frågor som inte återspeglas i det föreslagna reglementet?

Enligt kommunens fordonsriktlinjer ansvarar Servicenämnden för kommunens strategiskt fordonsansvarige. Detta är ett ansvar som skulle kunna tydliggöras i reglementet.

5. Bedriver nämnden verksamhet som inte återspeglas i det föreslagna reglementet?

Det tidigare mobilitetsprojektet som numera gått ut i linjeorganisationen återspeglas inte i reglementet.

6. Kommunkontoret föreslår förtydligande inom fyra områden. Vad innebär dessa förändringar för nämnden?

Centraliserad anställningsmyndighet

Det anförs i utskicket att nämndernas ansvar för arbetsgivarfrågor beskrivs olika. Detta sägs medföra att kommunen inte uppfattas eller uppträder som en arbetsgivare. Därför föreslås Kommunstyrelsen bli central anställningsmyndighet.

En genomgång av samtliga reglementen visar dock att frågan är identiskt reglerad i reglementena förutom för Kommunstyrelsen, Habostiftelsen, Valnämnden och Överförmyndarnämnden (som alla har vissa särdrag även på andra sätt). Den anförda problembilden är därför oklar och öppen för tolkning. Om det handlar om olika praktiker vid olika nämnder borde detta anges och diskuteras. Om det handlar om att medarbetare snarare uppfattar sig som anställda vid "skolan NN" eller "vårdboendet NNN", än vid Lunds kommun i stort, är det svårt att se att byte av anställningsmyndighet från facknämnd till Kommunstyrelse skulle innebära någon förändring av medarbetarnas upplevelse. Då borde frågan om varumärkesbyggandet av kommunen som arbetsgivare istället stå i centrum.

SKL:s mallreglemente utgår från att respektive facknämnd är anställningsmyndighet, precis som är fallet i dag i Lund. SKL:s mallreglemente är en genomarbetad och balanserad helhet. Det kan finnas skäl att göra avsteg, men då ska avstegen motiveras och förklaras. Servicenämnden ser inte hur det är möjligt att göra den åtskillnad på anställnings- och arbetsmiljöansvar som föreslås. Förslaget behöver kompletteras med underlag som redogör för de rättsliga och praktiska övervägandena och risk- och konsekvensanalyser.

En direkt konsekvens av förslaget, kan bli att det införs en omfattande dubbeladministration i kommunen. Nämnderna hanterar vid varje sammanträde samtliga anställningar som anmälda delegationsbeslut. Om Kommunstyrelsen blir anställningsmyndighet torde besluten behöva anmälas dit istället. Samtidigt är det nödvändigt för nämnderna att även fortsättningsvis, bland annat för att kunna utöva sitt arbetsmiljö- och finansiella ansvar, att ha full insyn i vilka anställningar som görs. Det betyder i praktiken att anställningarna kommer att anmälas som delegationsbeslut till Kommunstyrelsen och gå som anmälningar av information till nämnderna. I det enskilda fallet kan detta tyckas som en liten

administrativ åtgärd, men eftersom samtliga anställningar berörs, blir det uppskalat på gemensam kommunnivå, en synnerligen omfattande extraadministration. Det kan finnas vinster som uppväger detta, men det har i ärendet inte presenteras någon utredning eller närmare förklaring av vad detta skulle vara.

Mark- och exploatering samt ansvar som fastighetsägare

Förslaget innehåller flera delar som gäller fastigheter.

Kommunstyrelsen föreslås (genom ett nytt utskott) ta över all beslutanderätt avseende fastighetsförsäljningar. Vidare föreslås ansvaret för fastighetsägande, strategisk fastighetsutveckling samt det långsiktiga lokalförsörjningsansvaret kopplat till investeringar samlas hos Kommunstyrelsen. Som ovan berörts åtföljs inte förslaget av något utredningsunderlag. Det har heller inte gått att få några besked om vad som avses eller vad målet är.

Vad gäller fastighetsöverlåtelser, oavsett om de hanteras av Tekniska nämnden eller av Servicenämnden, kan följande konstateras.

Kompetensen i fastighetsfrågor av aktuellt slag finns i kommunen huvudsakligen hos medarbetare inom dessa nämnder. Det finns sedan många år tillbaka väletablerade processer för hur avyttringar, förvärv och överföring mellan nämnderna genomförs. Om det finns kritik mot nämnderna mot hur dessa ärenden hanteras är det sannolikt att det är sådant som kan åtgärdas genom stärkta processer, bättre dialog och tydligare rutiner. Att istället ändra ansvarsfördelningen, torde knappast vara en garanterad lösning på eventuellt upplevda problem. Istället riskerar en sådan förändring skapa oro och osäkerhet hos medarbetarna. Om det inte finns en sådan kritik, är det svårt att förstå vad det är man vill åstadkomma med förändringen.

Förslaget skulle kunna läsas som ett delmoment i en centraliseringstanke. Det är i kommun-Sverige inte ovanligt att ansvaret för MEX-frågor ligger på Kommunstyrelsen. Det förekommer också att man istället för en servicenämnd har en centraliserad servicefunktion. Om det är sådana strävanden som ligger bakom, finns det stora fördelar med att skapa en stark politisk förankring som varar över tid i frågan.

En radanmärkning: i den femte satsen under § 5 anges att rätten att överlåta fastigheter gäller utöver 5 mnkr. Formuleringen borde justeras att döma av vad som framgår av den presentation som skickats med remissförslaget.

Inom ramen för formuleringen att KS har ansvar för att "*företräda kommunen som ägare av kommunens fastigheter och*

byggnadsbestånd samt ansvara för kommunens mark- och exploateringsverksamhet” ryms inte bara de ovan nämnda överlåtelserna och förvärven. Häri inryms en lång rad åtgärder som omfattar allt från delegationsbeslut till ren linjeverksamhet inom Service- och Tekniska nämnderna. Det handlar om exempelvis bygganmälningar, OVK-hantering, ansökningar om bygglov, frågor där kommunen är hyresvärd mot extern part, ledningsärenden och servitutsfrågor av olika dignitet.

Om man vill åstadkomma en förändring och bedömer att skälen härför är starka, är det viktigt att göra en kartläggning av vad detta skulle betyda praktiskt. Någon sådan kartläggning har inte varit möjlig att genomföra för Servicenämndens verksamhetsområdes räkning, inom den begränsade tid som getts. I det material som skickats ut anges att organisationsförändringar kan följa på både Serviceförvaltningen och Kommunkontoret. Vilka förändringar som avses har det dock inte gått att få svar på. Därför vet inte nämnden om de är hänförliga till just detta moment, eller till något annat.

I det utskickade materialet sägs att en av avsikterna med förslaget är att den strategiska fastighetsutvecklingen ska läggas på Kommunstyrelsen. Någon formulering som motsvarar just denna del återfinns inte i remissförslaget, såvida det inte ska anses inrymmas i det ”strategiska lokalförsörjningsansvaret”. Eftersom det dock nämns särskilt i det utskickade materialet, förefaller det som om man åsyftat en förändring som inte kommit till uttryck i förslaget. För god ordnings skull lyfts frågan här ändå.

Innebörden av ”strategisk fastighetsutveckling” kan vara snart sagt vad som helst från planering av stadsdelar till hantering av bygglov i enskilda objekt. Dagens investeringsprocess har använts i snart fyra år. Under den tiden har den utvecklats och stärkts, problem har identifierats och inte alltid, men ofta åtgärdats eller på annat sätt lösts. Vad som kallas ”strategisk fastighetsutveckling” torde i stor omfattning hanteras inom investeringsprocessen. Det finns skäl att på olika sätt stärka processen. Men man bör ha klart för sig att det systematiska arbete med att kvalitetssäkra investeringsprojekten som gjorts de senaste tre, fyra åren, har gett goda resultat med flera projekt som nu levererats under budget. En mycket viktig framgångsfaktor har varit just processen och den lojalitet och det fokus man haft på följsamhet. Det går att stärka formerna för hanteringen och kvalitetssäkringen inom processen ytterligare. Fokus bör ligga där och på att undvika avsteg från processen, snarare än på att göra förändringar av reglementet utan bakomliggande förståelse för hur arbetet bedrivs.

I förslaget till reglemente för SN anges att nämnden ansvarar för lokalförsörjningen, inklusive inhyrning. Dagens beloppsgräns för

inhyrningar är så lågt satt (en årshyra om 500 000 kr) att nämnden i praktiken ytterst sällan kan genomföra inhyrningar utan att ärendet först måste tas av Kommunstyrelsen. Om Kommunstyrelsen skulle behandla alla ärenden av inköps-/inhyrningskaraktär över 500 000 kr för samtliga nämnder, skulle Kommunstyrelsens arbetsbörda öka högst väsentligt (i praktiken skulle det vara ohanterligt). Skälet till att Kommunstyrelsen inom ramen för investeringsprocessen beslutar om just inhyrningar är att ett alternativ till inhyrningar är att kommunen bygger själv, det finns alltså ett mått av långsiktigt ställningstagande. Vad gäller dessa mindre inhyrningar borde dock beloppsbegränsningen ändras, så att det handlar om en total hyreskostnad om 5 mnkr, istället för 500 000 kr/år (under tio år). Det hade inneburit en rimligare ansvarsfördelning och mer effektiva processer. Frågan ryms visserligen inte inom reglementet, utan hanteras i andra dokument. Men den hänger så nära samman med ansvarsfrågorna i övrigt att det är relevant att lyfta den här.

Kostnadsreducerande grepp

Det är för nämnden självklart att reglementet ska stödja och stärka kostnadsreducerande strukturer i kommunen. Samtidigt ska kvaliteten upprätthållas och demokratin säkras.

Inom ramen för det EVP- och budgetarbete (strategiprocessen) som bedrivits under hösten har en så kallad A3:a tagits fram för Serviceförvaltningen. I A3:an nämns lyfts frågan om ett utökat samarbete, förvaltningen som en partner redan i planeringsprocessen, som en möjlighet att sänka kostnader. Om nämnden tillsammans med beställande nämnder planerar innehållet i tjänster, finns goda möjligheter att spara kostnader. Det sker genom smarta val som kan göras på grund av erfarenhetsutbyte och gemensam planering. Detta förhållningssätt bedöms vara ett strategiskt sätt att framöver minska kommunens kostnader. Tillsammans hittas strukturer som kan förändras och förbättras. Förhoppningen är att detta är mer framgångsrikt än ett renodlat köp-säljssystem där nämnder och förvaltningar agerar som motparter istället för medparter. Denna inriktning kommer inte till uttryck i förslaget till reglemente.

Nämnden vill lyfta fram två möjliga strukturella frågor som potentiellt kostnadsreducerande grepp. Det handlar dels om lokalförsörjningsprocessen. Nämnden har sedan tidigare fört diskussioner om att ta ett tydligare ansvar för hela lokalförsörjningsprocessen. Ett mandat att leda hela lokalplaneringen skulle på sikt kunna innebära kostnadsbesparingar. Det kräver dock ägarskap avseende lokalerna.

Nämnden ser dessutom potential i att ytterligare utveckla både lokalinvesterings- och lokalförsörjningsprocesserna. Det finns ett flertal åtgärder som skulle kunna vidtas för att stärka upp och effektivisera processerna. Bland annat handlar det om hantering av utredningar, incitament att hålla nere lokalkostnader och inhyrning av evakueringslokaler. Med begränsade insatser kan processerna stärkas, utan att genomföra förändringar av reglementena (som är en omfattande sak).

Processen

Det är god kommunal sed att vid inledningen av varje ny mandatperiod aktualisera såväl reglementen som delegationsordningar, oavsett om de samtidigt revideras eller inte. Det är ett sätt för de nya förtroendevalda att aktivt ta ställning till "spelplanen" vid den nya mandatperiodens början. Att mitt under en mandatperiod besluta om nya reglementen och delegationsordningar sker normalt endast om det finns särskilt behov. Större revideringar som medför organisationsförändringar eller annars mer genomgripande ändrar förutsättningarna, görs lämpligen vid mandatperiodernas skiften om inte särskilda skäl talar för något annat.

Delar av de nu föreslagna ändringarna är av mer eller mindre redaktionell karaktär/anpassningar efter SKL:s mallreglemente och borde därför utan svårighet ha varit klara för beslut senast i juni 2019. Arbetet med översynen hade då pågått lång tid. Det hade varit i rimligt nära anslutning till mandatperiodens inledning (en viss fördröjning är en följd av att SKL:s uppdaterade mallreglemente kom först i mars 2019).

Det har dock gjorts ytterligare stora omarbetningar. En del av dem kan ge upphov till organisationsförändringar om de genomförs. Förslaget saknar underlag avseende dessa förändringar. Ett förslag som gör avsteg från SKL:s mallreglemente bör åtföljas av en grundlig utredning om varför, för- och nackdelar, konsekvenserna och varför avsteg föreslås. Risk- och konsekvensanalyser gällande verksamhetsförändringar är nödvändiga och ska bifogas för att ärendet ska vara komplett. Särskilt förvånande är det att i det i praktiken är en förvaltning (kommunkontoret) som kommunicerar med nämnderna. Den vanliga gången är att politiska organ kommunicerar med varandra och förvaltningar med varandra. Avsteget är förhoppningsvis tillfälligt.

Kommunkontoret har under hösten 2019 i olika forum informerat om att ett förslag till reviderade reglementen skulle komma.

Budskapet har varit att det enbart skulle handla om förändringar av redaktionellt slag och förtydliganden. Några materiella förändringar av större vikt var inte föreslagna. Mot denna bakgrund hade det möjligen gått att förstå den synnerligen korta remisstid som först beslutades. Sedan förslaget visat sig innehålla betydande förändringar, stora oklarheter och sakna utredningar och underlag kontaktades KSO om en förlängd remisstid, vilket KSAU fattade beslut om.

I framtiden föreslår nämnden att det vid inledningen av ett nämndövergripande projekt av detta slag, tas fram en tidplan som kommuniceras och stäms av med alla berörda. På så sätt kan goda förutsättningar skapas för samarbete och nära dialog.

Sammanfattande synpunkter

Servicekommitténs viktigaste synpunkter på remissen om nytt reglemente kan i korthet sägas vara följande.

- Det behövs nya partiförhandlingar för att lyfta förändringar av det slag som föreslås. De behöver vara politiskt drivna, inte tjänstepersonsdrivna.
- Frågor ska behandlas i rätt ordning, viktigast först, därefter i fallande skala. Reglementet borde hanteras först.
- Den föreslagna typen av ändringar kräver gedigna underlag, risk- och konsekvensanalyser.
- Centralisering skapar risk för maktförskjutning från de förtroendevalda till tjänstepersonerna.
- Ytterligare bolagisering av fastigheterna behöver utredas och genomföras på annat sätt än vad som nu sker.
- Fokus ska ligga på att stärka processer; ändringar av reglementet löser inte nödvändigtvis upplevda problem.

Nämnden förutsätter att förslaget i dess nuvarande form blir föremål för ytterligare bearbetning och att det därefter skickas ut på förnyad remiss.

Detta svar har tagits fram av servicekommitténs arbetsutskott under ledning av dess presidium.

Servicenämnden föreslår besluta

att såsom sitt remissvar avseende reglemente för styrelser och nämnder i Lunds kommun, till Kommunstyrelsen översända denna skrivelse.

Inger Tolsved Rosenkvist
Servicenämndens ordförande

Christer Wallin
Servicenämndens vice ordförande

Angelica Svensson
Servicenämndens andre vice ordförande

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen